

РЕЙ БРЕДЪРИ МОНОСПЕКТАКЪЛ

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2002

chitanka.info

— Какво е? — попита Левъринг. — Какво е да си женен за истинска жена?

— Приятно — каза господин Томас.

— Казвате го така, сякаш става въпрос за нещо съвсем обикновено!

Томас вдигна поглед към критика и отпи от кафето си.

— Нямах предвид това... Елън е чудесна, не може да се отрече.

— Господи, какво шоу беше снощи — каза Левъринг. — Бис след бис, блясък на красота, рози, потопени в пламтящ алкохол. Лилии на сутринта. Целият театър се хвърли да хване букета ѝ. Сякаш някой беше отворил вратата на пролетна градина.

— Няма ли да си пиете кафето? — попита господин Томас. Съпругът.

— Вижте. Три или четири пъти в живота си, стига да има късмет, мъжът напълно полудява. Музика, рисунка, една или две жени могат да го накарат да загуби ума си. Да, аз съм критик, но никога досега не съм бил толкова поразен.

— След половин час тръгваме към театъра.

— Добре! Всяка вечер ли я взимате?

— Да, длъжен съм. Ще разберете защо.

— Разбира се, първата причина, поради която съм тук — каза Левъринг, — е да видя съпруга на Елън Томас, най-щастливият човек на света. Така ли прекарвате обикновено вечерите? Седите в хотела и чакате?

— Понякога обикалям Сентръл Парк, взимам метрото до Гринуич или пазарувам на Пето Авеню.

— Колко често я гледате?

— О, май не съм я гледал на сцена повече от година.

— По нейно нареждане ли?

— Не, не.

— Е, може би сте гледали играта ѝ прекалено много пъти.

— Не е това. — Томас запали цигара от фасата на предишната.

— Е, значи, защото я виждате всеки ден. Представление за един. Ама че щастливец сте вие. Нямате нужда от театър. Снощи казах на Атерсън: какво повече може да желае един мъж? Да е женен за толкова талантива жена, която в часа си на сцената се превъплъщава във френска куртизанка, английска кокона, шведска шивачка,

шотландската кралица Мери, Жана Д'Арк, Флорънс Найтингел, Матилда Адамс, императрицата на Китай. Мисля, че ви ненавиждам.

Господин Томас не отговори.

— Похотливата, сексуалната част на всеки мъж ви завижда — продължи Левъринг. — Да сте се изкушавали да кръшкате? Не сменяйте съпругите. Нека съпругата ви го направи. Престо! Тя е като свещник със стотици различни светлини. Даже стените на тези стаи сигурно са изпълнени с индивидуалностите ѝ. Един мъж може да се грее на подобен огън цели два живота. Сбогом, скука!

— Жена ми не би била особено поласкана да чуе това.

— Така е, но не е ли това, което желае всеки мъж от съпругата си? Нещо неочаквано, някакво чудо. Трябва да се задоволяваме с много по-малко и от половината на това. Женим се за жени, за които вярваме, че са калейдоскопи, а се оказваме с едностранни диаманти. О, те наистина блестят, няма спор. Но след хиляда изпълнения дори Деветата симфония на Бетовен не изглежда като ударите на съдбата, не мислите ли?

— С Елън сме на турне — каза съпругът. Беше свършил цигарите и допи петото си кафе. — О, вече близо девет години. Веднъж годишно почиваме за един месец в Швейцария. — Той се усмихна за първи път тази вечер и се облегна на стола си. — Наистина е по-добре да ни интервюирате тогава, а не сега. Моментът е по-подходящ.

— Глупости. Винаги прави нещата по време на действието, това ми харесва. — Левъринг стана и облече палтото си. — Не стана ли време?

— Да, предполагам. — Томас бавно се изправи и въздъхна.

— Хайде, човече! Отивате да вземете Елън Томас!

— Да, само да можехте да го гарантирате. — Томас отиде да си вземе шапката. На връщане слабо се усмихваше. — Е, как изглеждам? Подходяща обковка за диамант ли съм? Ставам ли за декор?

— Безчувствен, това е подходящата дума за вас. Мрамор и гранит, желязо и стомана. Подходящият контраст на нещо толкова мимолетно като докосването на запалена кибритена клечка до купа с ароматен коняк.

— Доста сте духовит.

— Да, понякога просто седя и се слушам. И оставам страшно изненадан. — Левъринг смигна и потупа Томас по рамото. — Да извикаме каретата, да разпрегнем конете и да обиколим веднъж-два пъти парка?

— Само веднъж ще е достатъчно.

И излязоха.

Таксито спря пред празното фоайе на театъра.

— Подранили сме! — щастливо извика Левъринг. — Да видим финала.

— О, не.

— Какво? Не искате да видите жена си?

— Трябва да ме извините.

— Каква обида! Спрямо нея. Елате с мен или ще ви дам да се разберете!

— Моля ви, не настоявайте.

Левъринг го хвана здраво за ръката и го помъкна.

— Ще я видим тази работа. Тихо — промърмори той, отвори вратата и натика Томас през нея.

Разпоредителите се обърнаха в полумрака, познаха Томас и се върнаха по местата си. Дватамата стояха в тъмното. Сцената бе осветена с ярки розови, бледолилави и зелени петна, подобно на пролетна гора. По дължината ѝ бяха поставени шест бели коринтски колони. Театърът беше потънал в мълчание. Не се чуваше дори дишане.

— Моля ви, да се махаме — прошепна Томас.

— Шшт, уважение, човече, уважение! — прошепна в отговор Левъринг.

Жената (жените?) на сцената се движеше от мрака към светлината, сетне потъваше обратно в тъмното и се появяваше отново. Оркестърът тихо свиреше. Жената танцуваше сама със сенките, започваше от единия край, танцуваше със собствената си мечта, кристалът заискряваше в призми и проблясъци, ръцете ѝ бяха вдигнати, от лицето ѝ струеше светлина, същинска Пепеляшка, буйна вихрушка, щастливо видение от сънищата. Изчезна зад една бяла колона. Миг по-късно се появи отново — друга жена, танцуваща не така буйно, но все пак жизнерадостно, вече не Пепеляшка, а дама от обществото, приела живота, леко отегчена и тъжна, с лице, изваяно от слонова кост, и сякаш си спомняше някакво отдавна минало време,

докато се движеше с невидимия мъж, който, ако можеше да се съди по изражението ѝ, ѝ беше чужд. Музиката я завъртя към следващата колона, ново изчезване, няма я! Левъринг стисна парапета, без да откъсва очи от сцената. Музиката продължи да се извива. И иззад колоната се появи трета жена, още по-тъжна, оставила се на музиката, искрите умираха, собственият ѝ блясък помръкваше, и тя вече беше градска жена, жена от улицата, хваната между тази и следващата колона, с неподвижна мъртва усмивка, отпусната във въздуха, с широко разперени рамене и влажни яркочервени устни. Отново изчезна! Появи се четвърта, пета, шеста жена! Музиката експлодира в карнавално колело светлина! Камериерка, келнерка, и накрая, в другия край на сцената — старица, истинска вещица. Сива, с проблясващи лъскави ленти на гърдите, само очите ѝ, едва живи, светеха като горящи въглини, докато тя ситнеше, пръстите ѝ драскаха въздуха, устните ѝ се свиваха, смъртта я следваше по петите, обърнала се да погледне назад към изминалите години, от другата страна на бездната, подобно на уморен, изтощен и остарял звяр, влачещ крака, на края на живота си, но продължаващ да танцува, сякаш не му е останало нищо друго.

Не можеше да приключи. Не и когато красотата е отлетяла. Старицата спря, погледна през сцената към онази първа колона, от която преди толкова години бе започнала като ярко момиче. След това изкрещя, без да издава никакъв звук, затвори очи и с огромно усилие на волята си пожела да се озове на другия край до онова бляскаво видение. Въздействието бе толкова силно, че никой не видя как старицата изчезна, сцената остана празна за около пет секунди и след това тя се появи отново сред експлозия от светлина. Девојката се прероди с красотата на пролетта и лятото, без да докосва света, носеше се през него във водопад от цветове и сняг, красотата се завъртя отново и отново. Завесата се спусна.

Левъринг се олюля.

— Боже мой! — задъха се той. — Знам, че са сантиментални дрънканици, крещящо парадиране, но съм поразен! Господи, каква жена!

Обърна се към Томас, който се беше вкопчил в облицования с кадифе парапет, все още вторачен в сцената. Там се появи един-единствен лъч светлина. Театърът избухна в аплодисменти. Завесата се

вдигна. Божествената танцорка, цялата в бяло, продължаваше да се върти неуморно, кристалният сняг и цветовете блестяха, завесата се спусна и вдигна отново, музика нямаше, само огромната буря от аплодисменти, които караха зимната фигура да се върти все по-неудържимо.

Сълзи потекоха по лицето на Томас. Гледаше как завесата се вдига и спуска пред проблясващия дух и сълзите продължиха да текат. Левъринг го хвана за ръката.

— Стига де, стига!

Завесата най-сетне прекъсна врявата. Театърът потъна в мрак. Потресени, зрителите заизлизаха. Докато вървяха към изхода, Левъринг и Томас не размениха нито дума.

Стояха навън до служебния вход. Вътре, някъде откъм празната сцена, извъня звънец. Театърът потъна в тишина. След сигнала Томас приближи вратата, отвори я и влезе. Минута по-късно се появи — водеше, всъщност почти носеше, дребна жена. Жената носеше тъмна забрадка, стегната около лицето ѝ. Бе облечена в неугледно палто, лицето ѝ бе лишено от цвят, с бръчки от изтощение по бузите и под очите. Не забеляза Левъринг и едва не се блъсна в него.

— Скъпа, това е господин Левъринг, критикът. Помниш ли?

— Какво изпълнение! — извика Левъринг. — Великолепно!

Тя се облегна на съпруга си.

— Топла вана, масаж, легло и хубав здрав сън. Събуждам те утре по обед — прошепна ѝ той.

Тя гледаше Левъринг. На устните ѝ нямаше червило, лицето ѝ беше безцветно. Трепереше.

Каза нещо, което той не успя да чуе. Думите ѝ излязоха уморено и забързано, очите ѝ гледаха през него някъде назад в мрака. Наполовина се скри зад съпруга си и той видя как устата ѝ без червило и очите без цвят се раздвижиха и тя произнесе няколко думи. Някоя друга вечер, някоя друга вечер, някоя друга вечер по-нататък, някой ден, някога, може би, само не днес, не днес, някога по-нататък. Трябваше да се наведе, за да я чуе. Как да му обясни, как може да му обясни, че е толкова търпелив, така мил да дойде и да я види. И тогава сякаш нещо ѝ хрумна, той не можеше да разбере за какво става дума, тя се възползва от извинението, подаде му нещо, някакъв предмет,

объркано, почти със съжаление. Пусна го и той го пое, а тя го погледна в лицето.

Тогава чакащото такси привлече вниманието ѝ с жълтите си светлини и удобните седалки, обещания за сбогуване и отпътуване в мрака. След това, облегната на съпруга си, се остави да бъде отведена. Двамата изоставиха критика и тя най-сетне бе вътре в таксито, двигателят мъркаше. Около очите и устата на съпруга имаше малки бръчки.

Критикът кимна и махна с ръка. Съпругът кимна, качи се в таксито и съвсем тихо затвори вратата. Колата потегли преднамерено бавно. Сякаш ѝ бяха необходими цели пет минути преди да изчезне по тъмната улица.

Критикът стоеше до изхода. После погледна нейния подарък, обяснението ѝ.

Кърпа за лице. Нищо повече, нищо по-малко. Кърпа.

Известно време остана неподвижен. После разлюля кърпата, без да я поглежда. Беше мокра. Направо подгизнала. Вдигна я и леко духна към нея. Миришеше на пот.

— Някоя друга вечер — каза той. Да, можеше да се връща стотици вечери и да получава същия подарък, същото извинение. — Ама че подлец излезе мъжът ѝ, не ме предупреди. Остави всичко просто да се случи. Ама че работа!

Нави кърпата колкото се може по-стегнато и като я държеше в ръка, отиде да извика такси и потегли към дома си.

— Какво ще кажеш, ако имаш градина и нямаш право да береш цветя? — попита той шофьора.

Шофьорът се замисли, докато вземаше завоя. Накрая каза:

— Ужасна работа!

— Да — съгласи се Левъринг. — Прав си. Ужасна работа.

Но вече беше късно, таксито спря, време беше да слезе, да плати на шофьора и да влезе тихо в апартамента си, с кърпата в ръка.

Господин Левъринг направи всичко това.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.